

UNIVERSITAT DE
BARCELONA

RIMDA RECERCA, INNOVACIÓ I MILLORA
DE LA DOCÈNCIA I L'APRENENTATGE

Grup DHIGECS
Grup d'investigació i innovació
educativa de Didàctica de la
Història, la Geografia i altres
Ciències Socials

INFORME

El mercat de la Història

Grup d'innovació docent : **DHIGECS (GINDO-UB/161)**

Dipòsit Legal: B 19294-2020

Coordinadora de l'activitat: Judit Sabido-Codina

06/02/2019

Taula de contingut

Resum	3
1. Situació inicial y debilitats detectades	4
1.1. Objectius de la intervenció	5
2. Desenvolupament	6
2.1. Participants	6
2.2. Metodologia i descripció de la intervenció	8
3. Dificultats observades (apartat opcional)	12
4. Resultats de la intervenció	13
5. Valoració de l'experiència	14
Referències bibliogràfiques.....	15
Annexos (Si hi ha).....	16

Resum

El mercat de la història és una activitat d'innovació docent que neix de la necessitat dels alumnes del Grau d'Educació Primària a realitzar pràctiques reals en el marc de l'assignatura de Didàctica de la Història. Aquesta activitat que contava amb el suport del grup d'innovació DHIGECS, el departament de Didàctiques Aplicades i la Facultat d'Educació de la Universitat de Barcelona, a més, vol motivar els alumnes de Primària de l'Escola Joaquim Ruyra a estudiar la història de forma activa a partir de 9 parades de diverses temàtiques històriques.

Paraules Clau: Innovació docent, metodologia activa, didàctica de la Història.

1. Situació inicial y debilitats detectades

Context teòric:

És ja consensuat entre els diversos investigadors de l'àrea de Didàctica de les Ciències Socials que la història no s'ha de limitar en la memorització de fets, conceptes i dates (Prats i Santacana, 2015). L'aprenentatge de la història ha de transcendir els coneixements de la història, i ha de integrar-los i utilitzar-los de forma que l'alumne pugui comprendre i explicar el passat (Sáiz, 2015). Per tant, parlem de pensament històric. Aquest integra dos components diferents i complementaris del quefer del historiador, un és el metacognitiu o processual, i l'altre és el procedimental o metodològic (Bellatti, 2018). El primer fa referència aquells fets implícits al procés creatiu i narratiu del fer història, mentre que l'altra fa referència als aspectes propis del mètode del historiador. Els dos són conceptes de segon ordre i es complementen entre ells. Els conceptes de segon ordre es refereixen a la comprensió i a la capacitat d'utilitzar eines conceptuals amb les que els historiadors tracten dades històriques. És a dir, no només com l'historiador crea el coneixement sinó la seva actitud davant el que vol investigar, aspecte conegut també com a perspectiva històrica (Bellatti, 2018). No obstant això, no hem d'oblidar la importància de l'adquisició dels conceptes de primer ordre o substantius (Hammond, 2002). La capacitat en recordar noms, dates, fer associacions de conceptes, etc., no es secundari a l'aprenentatge o ensenyament de la història. Sense l'adquisició d'aquests coneixements bàsics, no es pot arribar a treballar els conceptes procedimentals i processuals del quefer del historiador (Hammond, 2002), atès que sense aquests coneixement els alumnes són temptats a emetre judicis de valors sense la justa perspectiva històrica i distància històrica.

Així doncs, és fonamental que els docents de l'assignatura de Didàctica de la Història potenciïn en als alumnes de tercer d'Educació Primària el pensament històric. Per tant, els futurs mestres han d'adquirir les habilitats i els coneixements suficients per transmetre i posar les bases del pensament històric als estudiants de primària. Fet clau per desenvolupar el pensament crític.

Debilitats detectades després de la investigació realitzada en el curs 2017/2018

Dita innovació sorgeix a partir d'una investigació realitzada el curs 2017/2018, on la Dra. Bellatti i la Prof.ª Sabido-Codina volien produir un canvi conceptual als futurs mestres en la forma d'entendre què és història i com s'imparteix en l'aula. Per realitzar-ho es van utilitzar diverses fonts primàries com a instrument base de les activitats de l'assignatura.

Per identificar dit canvi conceptual van realitzar un pretest i posttest, on podíem observar si les narratives d'un test i altre presentaven canvis conceptuals aparents i/o canvis conceptuals efectius (Bellatti i Sabido-Codina, 2018). El resultat d'aquest estudi ens mostra que la majoria d'ells seguien tenint una visió tradicional i memorística de la història i de la seva metodologia.

Els resultats d'aquesta investigació més la posada en comú dels avantatges i desavantatges de l'assignatura amb els alumnes, em van fer adonar d'una problemàtica: com volem ensenyar una història processual i activa si ells no ho experimenten?

Aquesta carència, que es combat en moltes assignatures amb les pràctiques als centres de primària, persisteix en l'assignatura d'història, atès que la majoria de centres de primària no la realitzen a l'aula. Resultant una gran mancança pels estudiants del Grau.

És per aquest motiu que neix el mercat de la història. Aquesta activitat d'innovació docent busca fer front aquesta carència i ofereix als estudiants realitzar una pràctica d'història real.

Objectius de la intervenció

Objectiu general:

Aproximar als alumnes del Grau d'Educació Primària a les pràctiques reals d'aula.

Objectius específics:

Referents a l'explicació de l'Escola Joaquim Ruyra

- 1) Analitzar el centre on es durà a terme la pràctica docent.
- 2) Identificar les problemàtiques / dificultats que poden tenir els alumnes del centre

Referents a l'elaboració de la seva proposta didàctica

- 3) Aplicar mètodes i estratègies de Didàctica de la Història explicats durant l'assignatura.
- 4) Reflexionar sobre la seva idoneïtat o no.

Referent a l'aplicació del mercat de la història

- 5) Realitzar una pràctica docent real amb els alumnes de 5/6 de primària de l'escola Joaquim Ruyra.

Referent a l'elaboració de l'article d'innovació docent.

- 6) Analitzar les fortaleeses i debilitats de la seva pràctica d'innovació docent.

2. Desenvolupament

2.1. Participants

En el mercat de la història hi participen principalment dos agents de l'àmbit educatiu: l'escola Joaquim Ruyra i la Universitat de Barcelona.

L'escola Joaquim Ruyra

L'escola Joaquim Ruyra treballa com una comunitat d'aprenentatge des del curs 2009-2010, el motiu d'aquest canvi va estar en la prevenció inclusiva de la nova situació sociodemogràfica de la zona, atès que començaven a tenir un alumnat de moltes procedències i amb entorns familiars molts complexos (l'escola va passar de tenir un 5% d'immigració en les aules a un 92%). La directiva va veure les comunitats d'aprenentatge com un sistema inclusiu per fer front a la diversitat de l'aula. Cal destacar que la integració del nou alumnat és pràcticament instantània, mentre que l'aprenentatge de la llengua catalana varia en funció de la competència lingüística de la llengua materna. La clau dels bons resultats acadèmics està en la interacció de tots els agents que envolten l'àmbit d'aprenentatge: docent – alumne – família. El 30% de les famílies estan implicades en el projecte i hi participen com a voluntaris en les aules.

L'aula

L'aula s'estructura en 4 grups interactius; cada grup treballa unes activitats concretes de la matèria durant 20 minuts, i cada 20 minuts es canvia d'activitats. En una classe fan un total de quatre "fitxes" (cada fitxa inclou un seguit d'activitats) amb una durada de 20 minuts cada una d'elles. Durant tota l'hora lectiva l'alumne està treballant intensament i concentrat en la matèria. L'alumnat se'l veu integrat i content d'estar a classe. L'escola a passat de tenir 200 alumnes al 2003 a tenir-ne 400 al 2017, fet que ha obligat crear dues línies per curs. L'escola està creixen però la filosofia segueix igual i tot l'equip docent la comparteix.

El docent

Els professors no avaluen a tots els alumnes per igual, es té en compte cada alumne i el seu bagatge personal. Els professors creuen amb les altes expectatives dels seus alumnes i els alumnes ho perceben. També destaca l'autocrítica que es fan els mateixos professors, els quals accepten estar avaluats constantment tant internament com externament.

Escola Joaquim Ruyra: <http://www.joaquimruyra.cat/>

La Universitat de Barcelona

Com exposa el Portal web UB: "La UB és la principal universitat pública de Catalunya, la que té un nombre més gran d'estudiants i l'oferta formativa més àmplia i completa. A més, és el principal centre de recerca universitari de l'Estat i un dels més importants d'Europa, tant pel nombre de programes de recerca com per l'excel·lència assolida en aquest terreny. Estretament vinculada a la història de Barcelona i de Catalunya, la UB combina els valors de la tradició amb el fet de ser una institució innovadora i excel·lent en l'àmbit docent. És una universitat urbana, oberta i cosmopolita, com la mateixa ciutat". [consultat 13/11/2018]

La docència universitària:

Progressivament la docència universitària ha buscat la potenciació de seccions dedicades a l'aprenentatge cooperatiu, al debat, i la construcció del coneixement compartint les idees prèvies dels estudiants (Cano, 2008 citat en Sáez i Ruiz, 2012) promovent la reducció de les classes expositives, majoritàriament magistrals. Com va comentar Faure en el 1973 “ja no es tracta d'adquirir aïlladament, coneixements definitius, sinó de preparar-se per elaborar, al llarg de tota la vida, un saber en constant evolució i també es tracta d'aprendre a ser” (citat en Franco, 2008). El gir en la docència universitària promulgat pel Pla Bolonya (1999) en la Unió Europea té per finalitat potenciar un model educatiu en el qual els estudiants haurien de ser incentivats per tenir un aprenentatge “actiu, autònom, estratègic, reflexiu, cooperatiu i responsable” (Fernández, 2006, pàg.39-40). Per tant, busquem com van dir diversos autors (Núñez, Solano, González-Piendia i Rosário, 2006; Rosário et al., 2006; Valle, Cabanach, Núñez, González-Piendia, Rodríguez i Piñero, 2003 citat en Rosário, Mourao, Núñez, González-Pineda, Solano i Valle, 2007) “una major implicació de l'alumne a l'hora d'aprendre i un major compromís amb els seus aprenentatges” (p. 422).

Ergo, el docent ha de generar preferentment una aprenentatge a partir de competències i metodologies actives. Com va dir Fernández (2006) “els mètodes d'ensenyament amb participació de l'alumne, on la responsabilitat de l'aprenentatge depèn directament de la seva activitat, implicació i compromís [...] generen aprenentatges més profunds, significatius i duradors i faciliten la transferència de contextos més heterogenis” (p.42).

Els alumnes del Grau d'Educació Primària

Com s'exposa en la pàgina web de la Facultat “Ser mestre en educació primària significa contribuir al desenvolupament físic i motor, afectiu, comunicatiu, social i cognitiu de l'infant de 6 a 12 anys, acompanyant-lo en el seu aprenentatge i desenvolupament gràcies al disseny i intervenció de situacions educatives, guardant sempre un clima de seguretat i confiança. Educar és oferir oportunitats en tots els nivells: intel·lectual, emocional, físic, artístic i cultural. El nostre servei a la millora social, per tant, consisteix a preservar i cultivar la creativitat i el pensament crític dels més petits” (consultat 06/12/2019, 17:19h).

2.2. Metodologia i descripció de la intervenció

Planificació de l'activitat

TEMPORITZACIÓ	ACTIVITAT	OBJECTIU	FINALITAT
19 D'OCTUBRE. EXPLICACIÓ DE L'ESCOLA JOAQUIM RUYRA CLASSE EXPOSITIVA	Ponència realitzada per la directora del centre i el cap d'estudis	1) Analitzar el centre on es durà a terme la pràctica docent. 2) Identificar les problemàtiques / dificultats que poden tenir els alumnes del centre	Amb aquesta sessió volem que els estudiants vegin que cada centre té una realitat diferent d'aula i les activitats que es pensen han d'estar adaptades a al centre. En el cas de l'Escola Joaquim Ruyra parlem d'una comunitat d'aprenentatge amb un sistema d'ensenyament molt concret.
6 SESSIONS DE 30 MIN AL FINAL DE LA CLASSE TREBALL COOPERATIU	Treball grupal. Definició de la pràctica que volen realitzar, metodologia, recursos, etc.	1) Aplicar els mètodes i estratègies de Didàctica de la Història explicats durant l'assignatura. 2) Reflexionar sobre la seva idoneïtat o no.	Aquestes sessions els alumnes aplicaven tot el contingut exposat durant l'assignatura. I ho feien de forma grupal. Així que hi havia un aprenentatge cooperatiu. Així mateix, discutien dels recursos que podien utilitzar, quina estratègia d'ordenació d'aula, etc.
12 DE DESEMBRE CLASSE PER DESCUBRIMENT	El mercat de la Història* <i>Explicació ampliada següent apartat.</i>	2) Realitzar una pràctica docent real amb els alumnes de 5/6 de primària de l'escola Joaquim Ruyra.	Finalment, els alumnes realitzen l'activitat que han estat preparant durant tot el curs. El mercat té una durada de 2 hores i cada 30 minuts els alumnes de l'escola Joaquim Ruyra canviaven de "estació".
8 DE FEBRER EVIDÈNCIA D'APRENENTATGE AVALUABLE	Realització d'una article d'innovació docent sobre el mercat de la història	3) Analitzar les fortaleses i debilitats de la seva pràctica d'innovació docent	El mercat de la història conclou amb un treball grupal, on cada un dels grups ha d'exposar la seva parada del mercat de la història. Relatant tota la seva activitat i analitzant els aspectes que l'hi ha sortit millor i/o pitjor.

Descripció de les diverses activitats del 12 de desembre

L'activitat es realitzarà durant les dues hores lectives de l'assignatura de Didàctica de la Història en el Campus Mundet, el dia 12 de desembre. La Universitat de Barcelona va rebre un total de 100 alumnes de l'escola Joaquim Ruyra, que es concentraven a la zona del Teatre. Els alumnes del Grau d'Educació Primària dividits en 9 grups van organitzar una petita activitat didàctica, d'una duració aproximada de 30 minuts. Els alumnes de l'escola Joaquim Ruyra que estaven dividits en grups (4 grups 5è de Primària i 5 grups 6è de Primària) van passar d'una activitat a l'altra.

Les 8 parades històriques van tenir molt present la tipologia d'alumnat que hi havia, per això es van plantejar activitats d'aprenentatge actiu, on l'estudiant per descobriment va treballar diversos fets històrics.

Per logística, i amb consens del coordinador de l'escola Joaquim Ruyra vam decidir que els alumnes de 6è de Primària realitzarien les activitats relacionades amb fets d'història contemporània, mentre que els alumnes de 5è ho faran a partir de període de l'Edat Antiga.

Descripció de les diverses activitats del mercat:

❖ Grup 1: La primera Guerra Mundial i Catalunya

Tema: El tema del nostre mercat de la història és treballar el paper que va desenvolupar Catalunya durant la Primera Guerra Mundial. Es treballaran els següents aspectes: Espionatge + propaganda/ La guerra a les cases (la vida quotidiana)/ Els cromos a les xocolatines/jocs al carrer, Primer regiment de la marxa de la legió estrangera (el front) / Art, Literatura, música /El menjar (ARCIMBOLDO)

Metodologia: Joc dels daus: (cares). → Els alumnes llencen un dau, cada cara té un aspecte diferent envers la temàtica escollida. Per cada aspecte hi ha un vídeo explicatiu, prèviament gravat i que podran visualitzar amb una tauleta. A més a més, disposaran de l'ús de diferents materials. Els infants hauran de representar/dramatitzar/imitar una escena/imatge per tal de poder penjar-la a les xarxes socials (Instagram).

Objectiu: el nostre objectiu és aplicar l'ús de les xarxes socials per dramatitzar/representar una escena sobre: Analitzar la posició de Catalunya durant la Gran Guerra. /Descriure els aspectes més importants de la Catalunya de l'època de la Gran Guerra.

❖ Grup 2: El Campus Mundet i la seva història

Tema: El nostre grup vol treballar la història del campus de Mundet a través del temps que els infants puguin seguir una sèrie de pistes a través d'una gimcana com per exemple: què ha sigut Mundet al llarg del temps, qui va fundar Mundet i després amb aquestes pistes haurà d'ordenar-les per ordre d'importància.

Metodologia: Gimcana.

Objectiu: analitzar el temps al llarg de la història de Mundet, desenvolupar el pensament crític dels nostres alumnes, descriure la història de Mundet a partir de la interpretació de pistes.

❖ Grup 3: La lleva del biberó a “El Merengue”, Camarassa (1938)

Tema: La lleva del biberó a “El Merengue”, Camarassa (1938) .

Objectiu General: Sensibilitzar-se per la realitat històrica de la lleva del biberó.

Objectius específics: 1) Objectius conceptuals: Situar Camarassa al territori català/ Analitzar el fet històric que va passar a la Batalla del Merengue/ Identificar l'origen històric de diferents termes. 2) Objectius procedimentals: Localitzar geogràficament Camarassa al territori català. /Reconstruir la imatge d'un personatge testimoni del fet/ Ordenar el text d'un relat històric/ Relacionar la història amb la imatge /Formular hipòtesis sobre el fet històric. 3) Objectius en valors: Respectar les diferents perspectives històriques.

❖ Grup 4. La mitologia grega

Tema: Mitologia Grega i Romana.

Metodologia: Dramatització.

Objectius: Analitzar la història cultural, lingüística i religiosa de l'Antiga Grècia i l'Imperi Romà /Crear vincles entre la mitologia Grega i Llatina/ Representar mitjançant una dramatització un dels mites d'aquestes dues mitologies.

❖ Grup 5. La guerra de Gaza

Tema: La Guerra de Gaza

Metodologia: Aprenentatge a partir de caixes històriques.

Objectiu principal: Identificar el motiu de l'origen de la guerra de la franja de Gaza i les seves conseqüències.

❖ Grup 6. L'antic Egipte

Tema: Antic Egipte.

Metodologia: En el Mercat d'Història realitzarem un Scape Room, el qual girarà entorn a l'època egípcia. Prepararem quatre activitats on cadascuna tractarà un tema de l'Antic Egipte: Geografia egípcia. Societat egípcia. La Religió. La evolució històrica del règim.

Objectius: Desenvolupar actituds de motivació, curiositat, interès i participació envers l'activitat; Mostrar companyerisme a l'hora de treballar de manera col·lectiva ajudant, escoltant, respectant els torns de paraula i les aportacions dels companys; Adquirir habilitats per afrontar i resoldre els problemes que presenti l'activitat; Utilitzar de manera adequada els recursos i eines que el mestre proporciona; Aprendre la utilitat dels objectes clau en l'activitat, propis de l'Antic Egipte; Emfatitzar amb la cultura que se li presenta en l'activitat; Resoldre les activitats per aconseguir finalitzar l'Scape Room.

❖ Grup 7. Les pintures rupestres a Catalunya

Tema: Les pintures rupestres a Catalunya.

Objectius: Analitzar el llenguatge prehistòric; Formular un missatge actual mitjançant el llenguatge de les pintures rupestres; Valorar l'època de la prehistòria.

❖ Grup 8. Els camps de concentració.

Tema: Els camps de concentració durant l'època nazi.

Metodologia: Gamificació.

Objectius: Analitzar el complex període històric a partir de preguntes.

❖ Grup 9. La Ekklesia

Tema: Ekklesia en l'antiga Grècia.

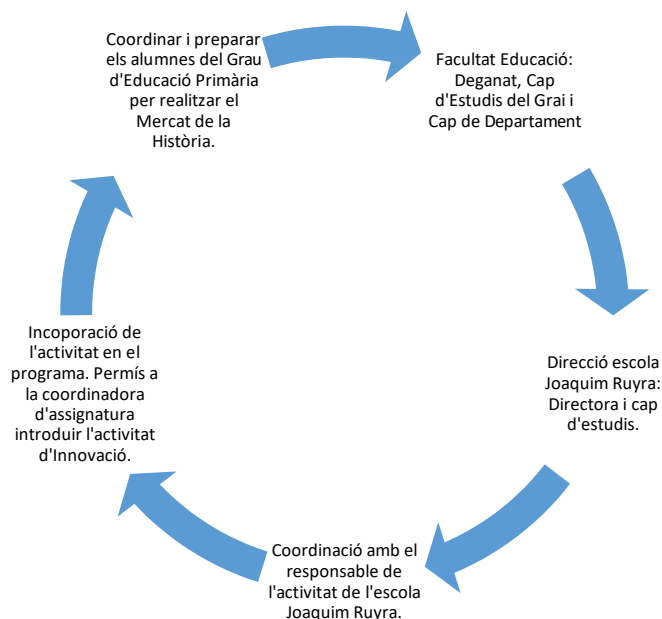
Metodologia: dramatització.

Objectius: simular una sessió de l'Ekklesia atenenca a partir de problemes escolars actuals.

3. Dificultats observades (apartat opcional)

Coordinació dels diversos agents implicats:

La principal dificultat presentada en aquesta activitat és la laboriosa coordinació entre tots els agents implicats. Així mateix, al estar tractant amb menors d'edat s'ha tingut que recollir tots els certificats del registre central de delinqüents sexuals. Només amb aquests certificats la facultat em donava l'autorització per a la realització de l'activitat.

Protocol que s'ha hagut seguit per l'autorització de l'activitat

- Permís de la coordinadora de l'assignatura.
- Permís del cap de departament.
- Permís de la direcció de l'escola Joaquim Ruyra.
- Permís de la cap d'estudis del Grau.
- Permís del deganat.
- Obtenció de tots els certificats de no delictes penals dels alumnes de grau.

4. Resultats de la intervenció

Resultat 1. El mercat de la Història.

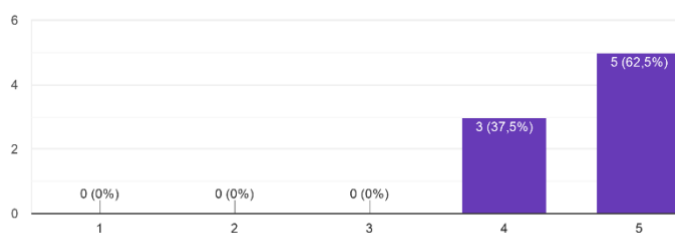
Veure vídeo: <https://www.youtube.com/watch?v=jWKINYE0sSk>

Resultat 2. Enquesta realitzada a la finalització de l'assignatura

(N= 8) d'un total de 53 alumnes. Són resultats pocs significatius però que ens permeten una percepció global dels alumnes sobre l'experiència.

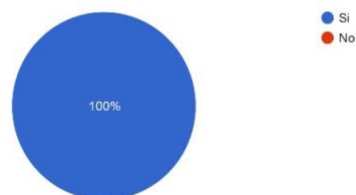
7. T'ha ajudat el mercat de la història aplicar les diverses metodologies ensenyades a classe en una pràctica real d'aula?

8 respostes

6. Recomanaries a la docent realitzar novament en el pròxim any el mercat de la història?

8 respostes

8. Què és el que més t'ha aportat el mercat de la història?

7 respostes

Pràctica en quant a noves metodologies

el contacte amb els alumnes. Gran vivenciació i aprenentatge amb les diferents respostes que mostraven. Totes positives d'una manera o altre.

El ser capaç de poder ensenyar història a través d'activitats dinàmiques.

El contacte amb els infants.

Posar en pràctica un treball que vam realitzar d'una manera que no coneixíem anteriorment.

aprendre com gestionar el temps amb l'activitat, saber quin coneixement tenen els alumnes sobre la història. Aprendre com ensenyar història de manera significativa.

Posada en pràctica amb alumnes (context real)

5. Valoració de l'experiència

A tres generals, podem considerar que ha estat una experiència molt grata i significativa pels alumnes. Tant pels universitaris com pels de primària. Per tant, estem davant d'una pràctica docent que té una doble finalitat: 1) Aproximar els alumnes de 3er d'Educació Primària a la pràctica real d'aula. 2) Aproximar els alumnes de 5è i 6è de primària a la Universitat de Barcelona.

Més específicament podria exposar les valoracions que van realitzar els estudiants sobre el mercat de la Història:

AI1. “el mètode per descobriment ha afavorit el treball cooperatiu i participatiu dels alumnes, ens ha permès treballar la història d'una manera vivencial i engrescadora, animant-nos a dissenyar nous projectes que segueixin aquest mètode. Paral·lelament, el treball a partir de l'objecte, també ens ha animat a encaminar futurs projectes cap al caràcter vivencial i actiu que aporta aquesta metodologia.”

AI2. “Els resultats obtinguts després de portar a terme la pràctica amb els alumnes van ser sorprenents. Prèviament a iniciar l'activitat, vam imaginar quins resultats podíem arribar a assolir, però els que vam obtenir al moment de realitzar la sessió van ser encara més sorprenents. Així que estem molt satisfetes amb la pràctica duta a terme en el Mercat de la Història. La metodologia emprada en aquestes activitats ha estat la clau de tot el nostre resultat, i el treball mitjançant una perspectiva d'aprenentatge per descobriment ha estat, per tant, molt enriquidora. A més, hem aplicat estratègies d'aprenentatge actives i participatives, on els alumnes han estat els protagonistes dels seu propi aprenentatge.”

AI3. “Partint dels resultats positius d'aquesta activitat, es pot concloure que a primària s'hauria de promoure l'ensenyament d'història a les aules, ja que permet treballar una gran transversalitat de temes i, partint del mètode de l'historiador, el docent ha d'escollir un tema que motivi als alumnes per tal que els interessi l'activitat, hi participin i puguin aconseguir-se un aprenentatge significatiu”.

AI4. “Per acabar, abans de concloure, ens agradaria comentar l'experiència docent que ens emportem com a mestres al nostre bagatge. Primer de tot, pel que fa als alumnes, creiem que el comportament que van adoptar va facilitar el desenvolupament de l'activitat. A més a més, feien preguntes constantment i, això, mostra la disposició dels alumnes per aprendre i voler conèixer més coses. Aleshores, no només ens emportem la seva actitud per això, sinó també, perquè ens vam fer una idea errònia de quina podria ser la seva actitud tenint en compte el context del qual provenien i la situació educativa en que ens trobàvem. Així doncs, no es pot jutjar un llibre per la seva portada, és a dir, que no podem jutjar com són els infants pel context social i familiar del qual provenen. I, això és un fet molt important per afegir al nostre bagatge, ja que ens permetrà pensar d'una altra manera quan tinguem alumnes al nostre càrrec en un futur i provinguin d'un context complicat o difícil.”

AI5. “vèiem en la dramatització una oportunitat amb respostes educatives reals en contextos educatius inclusius. Veiem els resultats d'aprenentatge dels mites i l'execució de les representacions com un èxit educatiu en tots els àmbits d'aprenentatge mencionats al primer paràgraf.”

Referències bibliogràfiques

Bellatti, I. (2018). La comprensión de la historia y la construcción de las identidades sociales y culturales en futuros maestros. Universidad de Barcelona. Barcelona.

Bellatti, I., i Sabido, J. (2018). El uso de fuentes históricas como práctica para la formación de los maestros de educación primaria. VIII Simposio Internacional de Didáctica de las Ciencias Sociales en el ámbito Iberoamericano. 2-4 de maig. Valparaíso (Xile).

Franco, M. B. (2008). Modelos tradicionales y nuevos modelos para una enseñanza universitaria enmarcada en el Espacio Europeo de Educación Superior. Multiárea: revista de didáctica, (3), 27-38.

Hammond, K. (2002). "Getting Year 10 to understand the value of precise factual knowledge". Teaching History, 109, pag. 10-15.

Prats, J., i Santacana, J. (2015). Nous paradigmes en l'ensenyament de la història. Educació i Història: Revista d'Història de l'Educació, (26), 19-39.

Rosário, P., Mourão, R., Núñez, J. C., González-Pianda, J., Solano, P., i Valle, A. (2007). Eficacia de un programa instruccional para la mejora de procesos y estrategias de aprendizaje en la enseñanza superior. Psicothema, 19(3). Recuperado de <http://www.redalyc.org/html/727/72719310/>

Sáiz, J. (2015). Educación histórica y narrativa nacional. Universitat de Valencia, Valencia

Saez-Lopez, J. M., i Ruiz-Ruiz, J. M. (2012). Metodología didáctica y tecnología educativa en el desarrollo de las competencias cognitivas: aplicación en contextos universitarios (Teaching Methodology and Educational Technology in the Development of Cognitive Competences: Implementation in University Contexts).

Annexos (Si hi ha)

Fotografies de l'experiència

Grup 1: La primera Guerra Mundial i Catalunya

Grup 2: El Campus Mundet i la seva història

Grup 3: La lleva del biberó a "El Merengue", Camarassa (1938)

Grup 4. La mitologia grega

Grup 5. La guerra de Gaza

Grup 6. L'antic Egipte

Grup 7. Les pintures rupestres a Catalunya

Grup 8. Els camps de concentració.

Grup 9. La Ekklesia

